

11.6.2024

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Hallintoriitahakemus

koskien lastensuojelulain mukaan avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettujen tai jälkihuollossa olevien lasten varhaiskasvatuksen kustannuksia

Hakijat Jyväskylän kaupunki
Hankasalmen kunta
Joutsan kunta
Jämsän kaupunki
Keuruun kaupunki
Laukaan kunta
Muuramen kunta
Petäjaveden kunta
Saarijärven kaupunki
Virtain kaupunki
Viitasaaren kaupunki
Äänekosken kaupunki

Jäljempänä yhdessä ”hakijakunnat”

Hakijakuntien yhteinen asiamies ja prosessiosoite:

Jyväskylän kaupunki
Tuomas Dahlström
Vapaudenkatu 32
PL 193, 40101 Jyväskylä
kirjaamo@jyvaskyla.fi

Yhteisö, johon vaatimus kohdistuu

Keski-Suomen hyvinvointialue
Viitaniementie 1 A
40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

11.6.2024

Vaatimus Hakijakunnat vaativat kunnioittavasti, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus:

- 1) vahvistaa, että Keski-Suomen hyvinvointialue on vuonna 2023 voimassa olleen lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin perusteella velvollinen maksamaan sanotun lain mukaan tekemillään päätöksillä avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettujen tai jälkihuollossa olevien lasten varhaiskasvatuksen palveluista ja tukitoimista kunnille ajalla 1.1.2023–31.12.2023 aiheutuneet kustannukset;
- 2) velvoittaa Keski-Suomen hyvinvointialueen korvaamaan hakijakunnille edellä kohdassa 1 tarkoitetut kustannukset täysimääräisesti; ja
- 3) velvoittaa Keski-Suomen hyvinvointialueen korvaamaan hakijakunnille tästä hallintoriidasta johtuvat hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksut ja muut oikeudenkäyntikulut.

Edellä kohdassa 2 tarkoitetun korvausvaatimuksen määrä kunnittain on seuraava:

Jyväskylä	xxx xxx euroa
Hankasalmi	xx xxx euroa
Joutsa	xx xxx euroa
Jämsä	xx xxx euroa
Keuruu	xx xxx euroa
Laukaa	xx xxx euroa
Muurame	xx xxx euroa
Petäjävesi	xx xxx euroa
Saarijärvi	xx xxx euroa
Virrat	xx xxx euroa
Viitasaari	xx xxx euroa
Äänekoski	xx xxx euroa
Yhteensä	xxx xxx euroa

Hakemuskirjelmän liitteenä on kunkin 12 kunnan päätös tämän kaikkien osalta samansisältöisen hakemuksen jättämisestä **(liitteet 1-12)**. Kyseisillä päätöksillään muut kunnat ovat valtuuttaneet Jyväskylän kaupungin toimimaan hakemuksen toimittajana Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Lisäksi liitteenä on kuntien laskut Keski-Suomen hyvinvointialueelle koskien avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoon tai jälkihuoltoon liittyvän lapsen varhaiskasvatuksen kustannusten korvausta. **(liitteet 13-24)**

Vaatimuksen perustelut

Kunta, jossa varhaiskasvatuksen piiriin kuuluva lapsi on avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna tai jälkihuollossa on varhaiskasvatuslain 6 §:n perusteella velvollinen järjestämään kyseisen lapsen varhaiskasvatuksen palvelut. Tämän velvoitteen kaikki

11.6.2024

hakemuskirjelmän jättäneet kunnan ovat toteuttaneet ja ovat oikeutettuja saamaan palvelujen tuottamisesta lakiin perustuvan korvauksen.

Vuonna 2023 voimassa olleen lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentti määrittää selkeästi ja yksiselitteisesti kyseisen palvelun tuottamisen maksajaksi sijoittajahyvinvointialueen. Vuonna 2023 voimassa olleen lain 16 b §:n 1 momentissa todetaan, että

”Sijoitushyvinvointialueen järjestämisvastuu

Hyvinvointialueen, jossa lapsi tai nuori on avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna taikka jälkihuollossa (sijoitushyvinvointialue), on järjestettävä yhteistyössä 16 §:n 1 momentin tai 17 §:n mukaan vastuussa olevan hyvinvointialueen (sijoittajahyvinvointialue) sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan kanssa lapselle tai nuorelle hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttämät palvelut ja tukitoimet. **Järjestetystä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialue sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunta ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunta on oikeutettu perimään sijoittajahyvinvointialueelta**”

Kyseistä pykälää koskevassa hallituksen esityksessä HE 56/2021 vp s. 90 on todettu, että ”Pykälään sekä sen otsikkoon muutettaisiin kunnan tilalle hyvinvointialue.”

Kun otetaan huomioon vuoden 2024 lakimuutos ja aikaisemman voimassa ollut pykälä koskeva lain valmisteluteksti on mitä ilmeisempänä tarkoituksena ollut poistaa sana ”sijaintikunta” momentin lopusta, jossa on säädetty kustannusten jakautumisesta. Lainsäätäjä ei ole kuitenkaan näin syystä tai toisesta toiminut ja lakiin on jäänyt tältä osin maininta kunnasta.

Vuonna 2024 voimaan tulleen lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa määritellään toisin kustannusten jakautumista. Vuonna 2024 voimaan tullessa lain 16 b §:n 1 momentissa todetaan, että

”Sijoitushyvinvointialueen järjestämisvastuu

Hyvinvointialueen, jossa lapsi tai nuori on avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna taikka jälkihuollossa (sijoitushyvinvointialue), on järjestettävä yhteistyössä 16 §:n 1 momentin tai 17 §:n mukaan vastuussa olevan hyvinvointialueen (sijoittajahyvinvointialue) sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan kanssa lapselle tai nuorelle hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttämät palvelut ja tukitoimet. **Järjestetystä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialue on oikeutettu perimään sijoittajahyvinvointialueelta.**

Tätä koskevan hallituksen esityksen 56/2023 vp s. 25 on todettu 16 b §:n osalta:

”Sijoitushyvinvointialueen järjestämisvastuu. Pykälän 1 momentin viimeisestä virkkeestä poistettaisiin lapsen sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan oikeus periä järjestämistään palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialueelta. Muutos on tarpeen, koska

11.6.2024

sijoittajahyvinvointialue ei ole kustannusvastuussa lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen ja nuoren palveluista ja tukitoimista, jotka kuuluvat kunnan järjestämismääräyksiin. Tällaisia palveluita lasten osalta ovat esimerkiksi varhaiskasvatus sekä perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta. Nykyinen säännös on sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen aiheuttanut epäselvyyttä erityisesti varhaiskasvatuksen kustannusten osalta. Momentti koskisi jatkossa vain sellaisia lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen palveluista ja tukitoimista aiheutuneita kustannuksia, jotka ovat syntyneet palveluista, jotka kuuluvat hyvinvointialueiden vastuulle. Lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin viimeisen virkkeen muutoksen lisäksi varhaiskasvatuslain 6 §:n 1 momentin säännöstä varhaiskasvatuksen järjestämismääräisyyden osalta täsmennettäisiin sekä säädettäisiin kuntien välisestä kustannustenjaosta. Mainittuun sääntelyyn viitattaisiin lastensuojelulain 16 b §:n 2 momentissa.”

Hallituksen esityksessä todetaan nimenomaisesti, että **muutoksen tarkoituksena on poistaa ”lapsen sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan oikeus periä järjestämistään palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialueelta.**” Lainsäätäjän on lain säätämisen perusteluissa todennut, että sijoituspaikan sijoituskunnalla ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnalla on ollut (vuonna 2023) oikeus periä järjestetyistä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialueelta.

Vuonna 2023 voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti tämän hakemuksen jättäneet kunnat ovat lähettäneet laskut vuoden 2023 osalta avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoon tai jälkihuoltoon liittyvän lapsen varhaiskasvatuksen kuluista sijoittajahyvinvointialueena toimineelle Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

Sijoittajahyvinvointialueen maksuvelvollisuus on todettu myös kuntien keskusjärjestön Suomen Kuntaliitto ry:n ja hyvinvointialueiden palveluyhtiön Hyvinvointialue Hyvil Oy:n kannaksi, kun syksyllä 2023 on annettu hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta. Lakiesityksen (HE 56/2023) luvussa ”1.1. Tausta” on tuotu esille, että

”Suomen Kuntaliitto ry ja Hyvil Oy ovat ilmaisseet kantansa voimassa olevan sääntelyn osalta niin, että kunnat ovat oikeutettuja laskuttamaan sijoittajahyvinvointialueita ennen muuta lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin ja sen viimeisen virkkeen nojalla.”

Voimassa olleen lainsäädännön sekä Suomen Kuntaliitto ry:n ja Hyvil Oy:n yhteisen kannan pohjalta esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialue, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Kymenlaakson hyvinvointialue ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue ovat maksaneet kunnille niille sijoitetuista lapsista aiheutuneet varhaiskasvatuksen kustannukset vuoden 2023 osalta.

Keski-Suomen hyvinvointialue on kuitenkin kirjallisesti ilmoittanut kunnille palvelujohtaja Maria Lehtisen ja palvelupäällikkö Piritta Huttusen allekirjoittamalla kirjeellä 12.1.2024 (**liite 25 hyvinvointialueen lastensuojelun kirje**), ettei se ole maksuvelvollinen laskun suhteen, joka koskee avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoon tai jälkihuoltoon liittyvän lapsen varhaiskasvatuksen kuluja. Ja pyytänyt kuntia poistamaan ko. laskun.

11.6.2024

Keski-Suomen hyvinvointialueen tammikuista kirjettä on edeltänyt 19.12.2023 käyty Keski-Suomen kuntien ja Keski-Suomen hyvinvointialueen teams-neuvottelu, jossa hyvinvointialue toi esiin, että

- 1) lastensuojelulain 16 §:n 1 momenttia ollaan selkeyttämässä;
- 2) syy lain selkeyttämiseen on se, että hyvinvointialueen ei ole tarkoitus olla vastuussa varhaiskasvatuksen järjestämisestä tai sen kustannuksista;
- 3) esitysluonnoksessa todetaan, että Sote-uudistuksen voimaantulon yhteydessä lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin säännöstä olisi tullut täsmentää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuita vastaavaksi ja
- 4) koska varhaiskasvatus, kuten esi- ja perusopetuskin, ovat kunnan järjestämisvastuulla olevia kunnan lakisääteisiä tehtäviä, johon kunnat saavat laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämis- tai rahoitusvastuuta voida osoittaa hyvinvointialueelle, eikä järjestämisvastuuta voida toisin sopia edes kunnan ja hyvinvointialueen keskinäisin sopimuksin.

Keski-Suomen hyvinvointialue esitti **liitteenä 26** olevan kalvosarjan Teams-neuvottelussa.

Tuossa joulukuussa 2023 pidetyssä neuvottelussa kunnat toivat puolestaan esille sen, että hyvinvointialueen esiin tuoma lakimuutos astuu voimaan vasta vuoden 2024 alusta, eikä sitä voi soveltaa takautuvasti.

Vuonna 2023 vallinnut oikeustila ei ole ollut lainsäätäjän tarkoittama, minkä osoittaa lainsäätäjän lakimuutos itsessään sekä lain esityöt hallituksen esityksessä 56/2023 vp. Se seikka, että lainsäätäjä on todennäköisesti huolimattomuudesta jättänyt uudistamatta lastensuojelulain 16 b §:n vuodeksi 2023 ei voida tulkita kuntien kannalta vahingollisesti, sillä vuonna 2023 voimassa ollut laki on oikeuttanut lapsen sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan perimään järjestämistään palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialueelta. Tätä ei voida takautuvasti muuttaa vuoden 2023 osalta vuoden 2024 lakimuutoksella. Tältäkin osin lainsäätäjä on ollut hyvinvointialueuudistuksessa huolimaton. Lait ovat vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä ja niille kuuluu antaa etusija suhteessa lainsäätäjän tarkoitukseen ja lain esitöihin, jotka ovat vain heikosti velvoittavia oikeuslähteitä.

Hyvinvointialueelle tuotiin esille, että voimassa vuonna 2023 oleva lainsäädäntö velvoittaa sijoittajahyvinvointialueen syntyneiden kustannusten maksajaksi, joten palvelun järjestämisestä vastannut kunta ei voi periä kustannuksia lastensuojelutoimenpiteenä sijoitettujen lasten kotikunnalta. Näin voidaan kuitenkin toimia vasta vuoden 2024 osalta.

Keski-Suomen kunnanjohtajakokouksessa käsiteltiin 23.1.2024 asiaa ja läsnä ollut hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet lupasi osaltaan vielä selvittää asiaa. Tollet palasi asiaan 24.1.2024 sähköpostilla (**liite 27 Jan Tolletin sähköposti 24.1.**), jossa kertoi

”Kävin keskustelua aiheesta meidän tiimin (johtava lakimies Johanna Aalto ja Lasse Leppä) kanssa.

Kantanamme on, että varhaiskasvatuksen järjestämis- ja rahoitusvastuu kuuluu kunnille ja sen vuoksi Hyvaks ei maksa kyseistä laskua. Menettelytapana emme tee asiasta

11.6.2024

erillistä hallinnollista päätöstä sillä hallinnolliselle päätökselle ei ole tarvetta. Olemme lähettäneen kirjeen niille kunnille, jotka ovat laskuttaneet meitä. Näkemyksemme mukaan kyseisillä kunnilla on mahdollisuus laittaa asia vireille hallintoriita-asiana.”

Keski-Suomen kunnanjohtajakokouksen puheenjohtaja Matti Mäkinen ja Jan Tollet sopivat kuitenkin vielä uudesta neuvottelusta asian suhteen, joka pidettiin 19.2.2024. Mäkinen esitti kyseisessä neuvottelussa vielä kerran kuntien perustelut maksujen kohdentumisesta hyvinvointialueelle (**liitteenä 28 Mäkisen Power Point kalvosarja 19.2.**). Neuvottelussa ei päästy asiassa ratkaisuun, vaan hyvinvointialue ohjasi kuntia edelleen saattamaan asian vireille hallintoriita-asiana.

Kunnanjohtajakokouksen 20.2.2024 yhteydessä hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet pyysi kuntia kuitenkin odottamaan hallintoriita-asian vireille laiton suhteen, kunnes hyvinvointialue on selvittänyt asiaan vielä ministeriöiden kannan. Tollet lähetti 6.3.2024 kuntien tiedoksi hyvinvointialueen näkemyksen ministeriöiden vastausten jälkeen (**liite 29 Tolletin kalvosarja**). Keski-Suomen hyvinvointialueen näkemys oli edelleen se, että maksut eivät kuulu Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Uusia perusteluja tai ministeriöiden varsinaisia linjauksia asian suhteen ei Keski-Suomen hyvinvointialueella vuoden 2023 maksujen osalta ollut edelleenkään esittää. Lisäksi ministeriön virkamiesten linjauksia tältä tai miltään osin ei voida pitää sellaisina, että ne ohittaisivat oikeuslähteinä vahvasti velvoittavan vuonna 2023 voimassa olleen lainsäädännön.

Yhteenveto perusteluista

Sijoitettuna olevan lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneet kustannukset eivät kuulu kyseisen palvelun tuottavalle kunnalle, jollei se itse ole sijoitetun lapsen kotikunta. Vuonna 2023 voimassa olleen lastensuojelulain mukaan ne kuuluvat sijoittajahyvinvointialueelle ja vuoden 2024 alusta voimaan tulleen lastensuojelulain mukaan sijoitetun lapsen kotikunnalle.

Vuoden 2023 osalta lainsäädäntö säätää siis maksajaksi sijoittajahyvinvointialueen, mutta neuvotteluista huolimatta Keski-Suomen hyvinvointialue ei suostu kustannuksia maksamaan, vaan on itse toistuvasti tuonut esille kirjallisesti ja suullisesti, että mikäli asia jää erimieliseksi, niin kunnilla on mahdollista saattaa asia vireille hallintoriita-asiana ja ratkaistavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Kuntien on noudatettava toiminnassaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja huolehdittava huolellisesti omista saatavistaan. Lakeja ei kuntien näkemyksen mukaan voida noudattaa takautuvasti. Tämän vuoksi tähän hakemukseen kukin omalla päätöksellään liittynyt kunta on pakotettu saattamaan vireille hakemuksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Keski-Suomen hyvinvointialueen julkisoikeudellisesta maksuvelvollisuudesta (hallintolainkäyttölaki § 20).

Lastensuojelulain 16 b §:n 1 momenttia on katsottu aiheelliseksi muuttaa ja muutos on astunut voimaan 1.1.2024. Suomen Kuntaliitto ry:n ja Hyvil Oy ovat lakiesityksen laatimisvaiheessa vuonna 2023 ilmaisseet kantansa voimassa olevan sääntelyn osalta niin, että kunnat ovat vuoden 2023 osalta oikeutettuja laskuttamaan sijoittajahyvinvointialueita, kuten laissa vuonna 2023 määritelläänkin. Useat hyvinvointialueet, ainakin Pirkanmaan hyvinvointialue, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Kymen-laakson hyvinvointialue ja Päijät-

11.6.2024

Hämeen hyvinvointialue ovat toimineet etujärjestönsä Hyvil Oy:n kannan ja lainsäädännön mukaisesti vuonna 2023. Keski-Suomen hyvinvointialue on halunnut sen sijaan saattaa asian riidanalaiseksi toimiessaan voimassa olevan lainsäädännön vastaisesti.

Kaiken edellä mainitun perusteella Jyväskylä, Hankasalmi, Joutsa, Jämsä, Keuruu, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Saarijärvi, Virrat, Viitasaari ja Äänekoski hakevat siis tällä yhteisellä hakemuksella Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle Keski-Suomen hyvinvointialueelta maksuun vuonna 2023 voimassa olleen lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin mukaisesti niiden sijoitettujen lasten varhaiskasvatuksen palveluista ja tukitoimista kyseisille kunnille aiheutuneita kustannuksia, joiden sijoitushyvinvointialue Keski-Suomen hyvinvointialue on ollut.

Aika ja paikka

_____, xx.xx.2024

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Honkaselkä-Korhonen Heli
varhaiskasvatuspäällikkö
Keskustie 41, 41520 Hankasalmi

Hyvä Hankasalmen kunta,

olette lähettäneet Keski-Suomen hyvinvointialueelle laskun, joka koskee avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoon tai jälkihuoltoon liittyvän lapsen varhaiskasvatuksen kuluja. Katsomme, että emme ole maksuvelvollisia kyseisen laskunne suhteen ja pyydämme poistamaan ko. laskun.

Perustelemme asiaa seuraavasti: Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 6 §:n mukaan hyvinvointialue järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Lain 8 §:n mukaan hyvinvointialue voi eräillä edellytyksillä ottaa hoitaakseen sellaisia kuntien tehtäviä, joita ei ole laissa erikseen säädetty kunnan tehtäväksi. Laki ei sisällä säännöksiä siitä, että hyvinvointialue voisi edes kunnan ja hyvinvointialueen välisellä sopimuksella siirtää järjestämis- tai rahoitusvastuuta kunnan lakisääteisistä tehtävistä.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 60 §:n mukaan kunnan varhaiskasvatuslain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia. Lapsen kotikunta on saanut varhaiskasvatuksen järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain (618/2021) mukaisen valtionosuuden. Koska varhaiskasvatus, kuten esi- ja perusopetuskin, ovat kunnan järjestämisvastuulla olevia kunnan lakisääteisiä tehtäviä, johon kunnat ovat saaneet myös vuodelta 2023 laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämis- tai rahoitusvastuuta siksi voida osoittaa hyvinvointialueelle.

Olemme selvittäneet asiaa ja ohjaamme teidät tällä kirjeellä niin harkitessanne saattamaan asian vireille hallintoriita-asiana. Se laitetaan vireille toimittamalla hakemus hallinto-oikeudelle. Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevan hallintoriita-asian osalta toimivaltainen on Hämeenlinnan hallinto-oikeus.

Jyväskylässä 12.1.2024

Maria Lehtinen

palvelujohtaja, Keski-Suomen hyvinvointialue
lastensuojelun palvelut
p. 050 413 5912

Piritta Huttunen

Palvelupäällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue
lastensuojelun sijais- ja jälkihuollon palvelut, p. 050 552 4883

Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja kustannukset lastensuojelun sijoitustilanteissa 19.12.2023

Varhaiskasvatuksen kustannukset sijoituksen aikana

- Sote-uudistuksen johdosta kuluvan vuoden aikana on ollut epäselvyyttä siitä, vastaako lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista lapsen kotikunta tai lapsen kunnan alueella olevaan sijaishuoltopaikkaan sijoittanut hyvinvointialue
- 1.1.2024 tulevalla lainmuutoksella selkeytetään ja vahvistetaan tarkoitettu tilanne. Koska varhaiskasvatus on kunnan järjestämisvastuulla oleva kunnan lakisääteinen tehtävä, johon kunnat saavat laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämistä tai rahoitusvastuuta voida osoittaa hyvinvointialueelle. Asiaa on tarkemmin perusteltu hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta (HE 56/2023 vp.)
- Hallituksen esitys tuli lausuntokierrokselle 09/2023
- Aiheesta järjestettiin keskustelu- ja infotilaisuus Keski-Suomen kuntien sivistyksen ja varhaiskasvatuksen johtajille 27.9.2023

Lastensuojelun palvelut Keski-Suomen hyvinvointialueella

- **Avohuollon lastensuojelu**
 - 12 avohuollon sosiaalityön tiimiä itäisellä, keskisellä, pohjoisella ja läntisellä HVA:lla
 - Kotoutumisvaiheen lastensuojelutiimi
 - Poliisisosiaalityö ja ankkuritoiminta
- **Sijais- ja jälkihuollon lastensuojelu**
 - 2 sijaishuollon sosiaalityön tiimiä
 - 1 sijaishuollon tuki- ja ohjaustiimi
 - 2 jälkihuollon sosiaalityön tiimiä
- **Lastensuojelun laitoshoido**
 - 5 nuorisokotia (12-17-v.), joista Hovilan nuorisokodissa myös erityisen huolenpidon osasto
 - Nuorisokodin avotyö sijoituksen ehkäisemiseksi
 - 1 perhetukikoti alle 12-vuotiaille lapsille

Tilastoja: Huostassa vuoden aikana (THL)

Alue	Sukupuoli	2018	2019	2020	2021	2022
Keski-Suomi	yhteensä	559	562	585	570	615

- Huostaanotettujen lasten määrä ovat lisääntyneet v. 2018-2022 tilastollisesti merkittävästi
- Vuoden 2023 alussa Keski-Suomen hyvinvointialueella on huostaanotettuna 560 lasta
- Huostaanottoja tehdään K-S eniten 13-17-vuotiaiden ikäryhmässä, toiseksi eniten 7-12 –vuotiaiden ikäryhmässä (THL), 0-6-vuotiaiden ikäryhmässä huostaanottoja on vuositasolla.
- Huostassa olevien lasten määrä v. 2023 on edelleen kasvanut

Varhaiskasvatuksen kustannukset

- Lastensuojelulain 16 §:n 1 momenttia selkeytetään lainsäädännöllä
 - Erityisesti säännöksen viimeinen virke on aiheuttanut epäselvyyttä siitä, vastaako lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista lapsen kotikunta vai sijoittajahyvinvointialue. ("Järjestetyistä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialue sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunta ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunta on oikeutettu perimään sijoittajahyvinvointialueelta")
- Hyvinvointialue ei kuitenkaan ole vastuussa varhaiskasvatuksen järjestämisestä tai sen kustannuksista ja tästä johtuen mainittua säännöstä ja varhaiskasvatustlain säännöksiä järjestämisvastuusta ja kustannusten jakautumisesta ollaan täsmentämässä
- Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että Sote-uudistuksen voimaantulon yhteydessä lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin säännöstä olisi tullut täsmentää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuita vastaavaksi.
- Koska varhaiskasvatus, kuten esi- ja perusopetuskin, ovat kunnan järjestämisvastuulla olevia kunnan lakisääteisiä tehtäviä, johon kunnat saavat laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämistä tai rahoitusvastuuta voida osoittaa hyvinvointialueelle, eikä järjestämisvastuusta voida toisin sopia edes kunnan ja hyvinvointialueen keskinäisin sopimuksin

Lähtettäjä: [Tollet Jan](#)
Vastaanottaja: [Mäkinen, Matti](#)
Kopio: [kirsi.mukkala](#); [Aalto Johanna](#); [Leppä Lasse](#)
Aihe: VL: 19.12.2023 pidetyn keskustelutilaisuuden "Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana" tallenne ja materiaalit
Päivämäärä: keskiviikko 24. tammikuuta 2024 13.47.23
Liitteet: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja kustannukset lastensuojelun sijoitustilanteissa.pdf](#)

Hei Matti,

Kiitos vielä viestistäsi taustoituksineen. Kävin keskustelua aiheesta meidän tiimin (johtava lakimies Johanna Aalto ja Lasse Leppä) kanssa.

Kantanamme on, että varhaiskasvatuksen järjestämis- ja rahoitusvastuu kuuluu kunnille ja sen vuoksi Hyvaks ei maksa kyseistä laskua. Menettelytapana emme tee asiasta erillistä hallinnollista päätöstä sillä hallinnolliselle päätökselle ei ole tarvetta. Olemme lähettäneen kirjeen niille kunnille, jotka ovat laskuttaneet meitä. Näkemyksemme mukaan kyseisillä kunnilla on mahdollisuus laittaa asia vireille hallintoriita-asiana.

Pahoitteluni siitä, että 19.12. järjestetyssä tilaisuudessa osaltamme on käytetty muotoa "päätökset". Tilaisuuden jälkeen olemme vielä arvioineet menettelytapaa ja konsultoineet Hyvil Oy:tä. Tämän perusteella on päädytty "kirjeeseen", koska asian osalta ei ole mitään hallintopäätösasiaa vireillä.

Ystävällisin terveisin,

Jan J. Tollet
hyvinvointialuejohtaja
DI, eMBA, Health eMBA, HHH
Keski-Suomen hyvinvointialue
Viitaniementie 1 A
40720 Jyväskylä
p. 050 400 0073
jan.tollet@hyvaks.fi

www.hyvaks.fi

Liity LinkedIn-verkostooni <https://www.linkedin.com/in/jan-johannes-tollet-2b11062/>

Hyvinvointi. Terveys. Turvallisuus.

Seuraa meitä somessa:

Facebook: [@hyvinvointialueks](#)

Twitter: [@hyvaks](#)

Instagram: [@hyvinvointialueks](#)

#hyvaks #hyvinvointialueks #hyväarkikaikille

Lähettäjä: Mäkinen, Matti <matti.makinen@hankasalmi.fi>

Lähetetty: tiistai 23. tammikuuta 2024 13:49

Vastaanottaja: kirsi.mukkala <kirsi.mukkala@keskisuomi.fi>; Tollet Jan <jan.tollet@hyvaks.fi>

Aihe: VL: 19.12.2023 pidetyn keskustelutilaisuuden "Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana" tallenne ja materiaalit

Et saa usein sähköpostia lähettäjältä matti.makinen@hankasalmi.fi. [Lisätietoja siitä, miksi tämä on tärkeää](#)

Tässä joulukuussa pidetyn keskustelutilaisuuden muistio. Yksimielisesti silloin päädyttiin siihen, että yhteisymmärrystä ei löydy. Ja siksi kokonaisuus tiivistyi tähän

"Keskustelussa tuli esille näkemys ero hyvinvointialueen ja kuntien välillä koskien kustannusvastuuta. Hyvinvointialueella tehdään valituskelpoiset päätökset ko. kustannuksia koskeviin hyvinvointialueelle osoitettuihin laskuihin 19.1.2024 mennessä. "

Nyt kunnat eivät ole saaneet valituskelpoisia päätöksiä, vaan vain kirjeen varhaiskasvatuspäälliköille – kaikkiin kuntiin ei ole tainnut vielä tulla edes kirjettä.

siksi tänään kj-kokouksessa linjasimme ja näin voit Kirsi keskustelun kj-kokouksen muistioon tiivistää.

Kunnanjohtajakokouksessa nousi esille, että hyvinvointialue ei sovitusti ole toimittanut kuntiin valituskelpoisia päätöksiä liittyen varhaiskasvatuksen kustannuksiin lastensuojelun sijoituksen aikana. Kuntien ja hyvinvointialueen neuvottelussa 19.12. ko. päätökset oli kuntiin luvattu 19.1. mennessä. Kuntien varhaiskasvatuspäälliköille on sen sijaan lähetetty osaan kunnista kirje asiasta. Se ei ole valituskelpoinen päätös.

Jan Tolletin kanssa sovittiin, että hyvinvointialueelta saadaan tämän viikon aikana vastaus siihen (mielellään nuo valituskelpoiset päätökset), miten hyvinvointialue aikoo toimia asiassa. Jos valituskelpoisia päätöksiä ei saada, kunnat ovat pakotettuja laittamaan laskunsa perintään ja käynnistämään tarvittaessa viime sijassa asiassa toimenpiteet käräjäoikeuden kautta.

Matti Mäkinen
kunnanjohtaja, Hankasalmen kunta
040 5052198
matti.makinen@hankasalmi.fi

Lähettäjä: Heiskala Anna-Liisa <anna-liisa.heiskala@hyvaks.fi>

Lähetetty: torstai 21. joulukuuta 2023 8.06

Vastaanottaja: Kalilainen Päivi <paivi.kalilainen@hyvaks.fi>; Lehtinen Maria <maria.lehtinen@hyvaks.fi>; Huttunen Piritta J <piritta.j.huttunen@hyvaks.fi>; Aalto Johanna <johanna.aalto@hyvaks.fi>; Laurila-paasonen Minna <minna.laurila-paasonen@hyvaks.fi>

Kopio: Mika Pasanen <mika.pasanen@konnevesi.fi>; tiina.pelkonen <tiina.pelkonen@kyyjarvi.fi>; Linda Leinonen <linda.leinonen@laukaa.fi>; Tuomo Kärnä <tuomo.karna@luhanka.fi>; arto.kummala <arto.kummala@multia.fi>; Määttänen Jarkko

<jarkko.maattanen@muurame.fi>; Mikko Latvala <mikko.latvala@petajavesi.fi>; Kinnunen Ari <ari.kinnunen@pihtipudas.fi>; Autiosalo Satu <satu.autiosalo@saarijarvi.fi>; touko.aalto <touko.aalto@toivakka.fi>; juha.valkama <juha.valkama@uurainen.fi>; Mäkinen, Matti <matti.makinen@hankasalmi.fi>; Matti Tuononen <matti.tuononen@aanekoski.fi>; harri.nissinen <harri.nissinen@joutsa.fi>; timo.koivisto@jyvaskyla.fi; Kanervio Pekka <pekka.kanervio@karstula.fi>; Pajari Noora <noora.pajari@keuruu.fi>; Helppikangas Pekka <pekka.helppikangas@kivijarvi.fi>; Hanna Helaste <hanna.helaste@jamsa.fi>; Nykänen Jouko <jouko.nykanen@uurainen.fi>; Rautiainen Markku <markku.rautiainen@kannonkoski.fi>; Vuopionperä-Kovanen Helena <helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi>; Lehtonen Marja <marja.lehtonen@kinnula.fi>; Ahlqvist Tarja <tarja.ahlqvist@jyvaskyla.fi>; heli.auranen@kyyjarvi.fi; leena.happo@aanekoski.fi; pirjo.heinanen@aanekoski.fi; sari.huuskonen@kinnula.fi; virpi.janhonen <virpi.janhonen@hankasalmi.fi>; maija.jaaskelainen <maija.jaaskelainen@jamsa.fi>; maria.kankkio@laukaa.fi; Koivisto Päivi <Paivi.Koivisto@jyvaskyla.fi>; Koivuniemi Tiina <tiina.koivuniemi@luhanka.fi>; Kulmala Tiina <tiina.kulmala@saarijarvi.fi>; tarja.laitinen <tarja.laitinen@pihtipudas.fi>; Annikki Lehto <annikki.lehto@joutsa.fi>; jukka.lehtonen@karstula.fi; neija.lepisto@toivakka.fi; ulla.nybacka@keuruu.fi; pauliina.oittinen@konnevesi.fi; reetta.rutanen <reetta.rutanen@uurainen.fi>; Sanna Ruuth <sanna.ruuth@petajavesi.fi>; hanna.saari@kannonkoski.fi; Heidi.Luukkainen@norlandia.com; merja.salmi@kivijarvi.fi; Salonen Päivi <paivi.salonen@multia.fi>; Satosaari Sanna <sanna.satosaari@muurame.fi>; paula.vulli@keuruu.fi; Laulajainen-Malkki, Eila <eila.laulajainen-malkki@hankasalmi.fi>; Sirkka Mika <mika.sirkka@joutsa.fi>; Leisimo Eino <eino.leisimo@jyvaskyla.fi>; Sami.Lahti@jyvaskyla.fi; Tuija Rasinen <tuija.rasinen@jyvaskyla.fi>; Kilpeläinen Leena <leena.kilpelainen@jamsa.fi>; sini.kakonen@jamsa.fi; Wilkko Vesa <vesa.wilkko@kannonkoski.fi>; Keihäsvuori Kirsti <kirsti.keihäsvuori@karstula.fi>; Oinonen Pirkko <pirkko.oinonen@kivijarvi.fi>; Laine-Rissanen Kati <kati.laine-rissanen@konnevesi.fi>; Immonen Maija-Liisa <maija-liisa.immonen@kyyjarvi.fi>; Silpola Jussi <jussi.silpola@laukaa.fi>; Koivisto Jukka <jukka.koivisto@muurame.fi>; raija.kattilakoski@muurame.fi; Holm Timo <timo.holm@petajavesi.fi>; miia.kuusela@pihtipudas.fi; Siikström Arja <arja.siikstrom@saarijarvi.fi>; Orell-Pohjola Sirpa <sirpa.orell-pohjola@toivakka.fi>; Ville Hartsia <ville.hartsia@aanekoski.fi>; Seija Ruusu <Seija.Ruusu@jamsa.fi>; Anu Luomi <Anu.Luomi@jamsa.fi>; Hautakangas Merja <Merja.Hautakangas@muurame.fi>; jenni.pasma <jenni.pasma@konnevesi.fi>; Nevalainen Marko <marko.nevalainen@keuruu.fi>; Anita Lahtinen <Anita.Lahtinen@jamsa.fi>
Aihe: 19.12.2023 pidetyn keskustelutilaisuuden "Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana" tallenne ja materiaalit

Kiitos osallistumisesta keskustelutilaisuuteen varhaiskasvatuksen järjestäminen ja kustannuksista lasten suojelun sijoituksen aikana

Liitteenä tilaisuudessa esitetty materiaali sekä alla linkki tilaisuuden tallenteeseen katsottavaksi myös teille ketkä ette päässeet kuulolle.

Keskustelussa tuli esille näkemysero hyvinvointialueen ja kuntien välillä koskien kustannusvastuuta. Hyvinvointialueella tehdään valituskelpoiset päätökset ko. kustannuksia koskeviin hyvinvointialueelle osoitettuihin laskuihin 19.1.2024 mennessä.

[Keskustelutilaisuuden tallenne 19.12.2023: Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana \(dreambroker.com\)](#)

Terveisin,

Anna-Liisa Heiskala
yhteiskuntasuhteiden päällikkö
Keski-Suomen hyvinvointialue
Hyvinvointi ja kumppanuudet
Hoitajantie 1, F2-rakennus
40620 Jyväskylä
p. 050 312 5276
anna-liisa.heiskala@hyvaks.fi

www.hyvaks.fi

[Liity LinkedIn-verkostooni](#)

Hyvinvointi. Terveys. Turvallisuus.

Facebook: [@hyvaks](#), Twitter: [@hyvaks](#), Instagram: [@hyvaks](#), LinkedIn: [Keski-Suomen hyvinvointialue](#), YouTube: [Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

#hyvaks #hyväarkikaikille

-----Alkuperäinen tapaaminen-----

Lähtettäjä: Heiskala Anna-Liisa

Lähetetty: tiistai 5. joulukuuta 2023 12:49

Vastaanottaja: Heiskala Anna-Liisa; Kalilainen Päivi; Lehtinen Maria; Huttunen Piritta J; Aalto Johanna; Laurila-paasonen Minna

Kopio: mika.pasanen@konnevesi.fi; tiina.pelkonen@kyyjarvi.fi; linda.leinonen@laukaa.fi; tuomo.karna@luhanka.fi; arto.kummala@multia.fi; jarkko.maattanen@muurame.fi; mikko.latvala@petajavesi.fi; ari.kinnunen@pihtipudas.fi; satu.autiosalo@saarijarvi.fi; touko.aalto@toivakka.fi; juha.valkama@uurainen.fi; matti.makinen@hankasalmi.fi; matti.tuononen@aanekoski.fi; harri.nissinen@joutsa.fi; timo.koivisto@jyvaskyla.fi; pekka.kanervio@karstula.fi; noora.pajari@keuruu.fi; pekka.helppikangas@kivijarvi.fi; hanna.helaste@jamsa.fi; jouko.nykanen@uurainen.fi; markku.rautiainen@kannonkoski.fi; helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi; Lehtonen Marja; Ahlqvist Tarja; heli.auranen@kyyjarvi.fi; leena.happo@aanekoski.fi; pirjo.heinanen@aanekoski.fi; sari.huuskonen@kinnula.fi; virpi.janhonen@hankasalmi.fi; Maija Jääskeläinen; maria.kankkio@laukaa.fi; Koivisto Päivi; Koivuniemi Tiina; tiina.kulmala@saarijarvi.fi; tarja.laitinen@pihtipudas.fi; annikki.lehto@joutsa.fi; jukka.lehtonen@karstula.fi; neija.lepisto@toivakka.fi; ulla.nybacka@keuruu.fi; pauliina.oittinen@konnevesi.fi; reetta.rutanen@uurainen.fi; sanna.ruuth@petajavesi.fi; hanna.saari@kannonkoski.fi; Heidi.Luukkainen@norlandia.com; merja.salmi@kivijarvi.fi; Salonen Päivi; sanna.satosaaari@muurame.fi; paula.vulli@keuruu.fi; Laulajainen-Malkki Eila; Sirkka Mika; Leisimo Eino; Sami.Lahti@jyvaskyla.fi; Tuija Rasinen; Kilpeläinen Leena; sini.kakonen@jamsa.fi; Wilkko Vesa; Keihäsvuori Kirsti; Oinonen Pirkko; Laine-Rissanen Kati; Immonen Maija-Liisa; Silpola Jussi; Koivisto Jukka; raija.kattilakoski@muurame.fi; Holm Timo;

miia.kuusela@pihtipudas.fi; Siikström Arja; Orell-Pohjola Sirpa; Ville Hartsia; Seija Ruusu; Anu Luomi; Hautakangas Merja; jenni.pasma@konnevesi.fi; Nevalainen Marko; Anita Lahtinen

Aihe: Kutsu keskustelutilaisuuteen: Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana

Aika: tiistai 19. joulukuuta 2023 13:00-14:00 (UTC+02:00) Helsinki, Kiev, Riika, Tallinna, Sofia, Vilna.

Missä: Microsoft Teams -kokous

Hei,

Sote-uudistuksen takia kuluvan vuoden aikana on ollut epäselvyyttä siitä, vastaako lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista lapsen kotikunta tai lapsen kunnan alueella olevaan sijaishuoltopaikkaan sijoittanut hyvinvointialue (lastensuojelulaki 16 b §, 1 momentti). Asiaa on avattu liitteenä olevassa ohjekirjeessä.

Aihe nousi esille myös vielä viimeisimmissä kuntien kanssa käydyissä lakisääteisissä neuvotteluissa joten, järjestämme aiheesta vielä ennen joulua keskustelutilaisuuden (Teams) 19.12 klo 13–14, mikäli teillä on aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Tilaisuudessa on hyvinvointialueelta läsnä vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, palvelujohtaja Maria Lehtinen, palvelupäällikkö Piritta Huttunen sekä johtava lakimies Johanna Aalto.

Toivottavasti pääsette tarvittaessa osallistumaan tilaisuuteen.

Ystävällisin terveisin,

Piritta Huttunen, palvelupäällikkö, lastensuojelun sijais- ja jälkihuolto

Maria Lehtinen, palvelujohtaja, lastensuojelun palvelut

Anna-Liisa Heiskala, yhteiskuntasuhteiden päällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue

Terveisin,

Anna-Liisa Heiskala

yhteiskuntasuhteiden päällikkö

Keski-Suomen hyvinvointialue

Hyvinvointi ja kumppanuudet

Hoitajantie 1, F2-rakennus

40620 Jyväskylä

p. 050 312 5276

anna-liisa.heiskala@hyvaks.fi

www.hyvaks.fi

[Liity LinkedIn-verkostooni](#)

Hyvinvointi. Terveys. Turvallisuus.

Facebook: [@hyvaks](#), Twitter: [@hyvaks](#), Instagram: [@hyvaks](#), LinkedIn: [Keski-Suomen hyvinvointialue](#), YouTube: [Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

#hyvaks #hyväarkikaikille

Microsoft Teams -kokous

Liity tietokoneella, mobiilisovelluksella tai kokoustilan laitteella
[Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

Kokoustunnus: 316 812 047 55

Tunnuskoodi: bAU3yj

[Download Teams](#) | [Join on the web](#)

Tai liity soittamalla (vain ääni)

[+358 9 85626389,,599698399#](#) Finland, Helsinki

Puhelinneuvottelun tunnus: 599 698 399#

[Etsi paikallinen numero](#) | [Palauta PIN-koodi](#)

[Lisätietoja](#) | [Kokousasetukset](#)

Varhaiskasvatuksen kustannukset lastensuojelun sijoituksen aikana

19.2.2022 / Matti Mäkinen

Olennaista on se, että lakeja ei Suomessa sovelleta taannehtavasti

- Lastensuojelulain sekä varhaiskasvatustlain 6 ja 60 § **ovat muuttuneet vuoden 2024 alusta**
- Nyt on poistettu ”epäselvyys” lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatukseen järjestämiseen liittyvästä kustannusvastuusta
- Nyt vuoden 2024 alusta sijoitetun tai jälkihuollossa olevan lapsen kotikunta maksaa lapsen asuinpaikkakunnalle varhaiskasvatuksesta aiheutuneen kustannuksen
- Tätä sääntelyä ei ole (eikä voida) säädetty sovellettavaksi takautuvasti – järjestäjäkunta ei voi periä lapsen kotikunnalta maksua 2023 vuoden osalta
- Vuoden 2023 osalta on toimittava silloin voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti

Kuntaliiton (ja Hyvilin) kanta

- Vuoden 2023 osalta Kuntaliitto ry ja (*Kuntaliiton 20.10.2023 sivistyslautakunnalle antaman lausunnon mukaan*) Hyvil Oy ovat ilmaisseet kantanaan, että kunnat ovat oikeutettuja laskuttamaan sijoittajahyvinvointialueita ennen muuta lastensuojelulain 16 b:n 1. momentin ja sen viimeisen virkkeen nojalla.
- Kunnan on taas ollut pakko varhaiskasvatusta sijoitetuille lapsille lainsäädännön mukaan järjestää

2023 voimassa ollut laki on yksiselitteinen

- 16 b §

Sijoitushyvinvointialueen järjestämismvastuu

Hyvinvointialueen, jossa lapsi tai nuori on avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna taikka jälkihuollossa (*sijoitushyvinvointialue*), on järjestettävä yhteistyössä 16 §:n 1 momentin tai 17 §:n mukaan vastuussa olevan hyvinvointialueen (*sijoittajahyvinvointialue*) sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunnan ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunnan kanssa lapselle tai nuorelle hänen huollon tai hoidon tarpeensa edellyttämät palvelut ja tukitoimet. **Järjestetyistä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoitushyvinvointialue sekä lapsen tai nuoren sijoituspaikan sijaintikunta ja jälkihuollossa olevan lapsen tai nuoren asuinkunta on oikeutettu perimään sijoittajahyvinvointialueelta.**

Virkavastuullisina kuntien viranhaltijoiden on käynnistettävä tarvittaessa oikeusprosessi kunnan saatavien saamiseksi hyvinvointialueelta

Koska lainsäädäntö vuoden 2023 osalta on yksiselitteinen

Lakia on katsottu kyllä aiheelliseksi muuttaa, mutta takautuvasti ei Suomessa lainsäädäntöä tulkita ja siksi vuoden 2023 osalta ei palvelun järjestäjäkunta voi laskuttaa kuntaa, josta lapsi on sijoitettu

Lakia ei olisi ollut tarvetta muuttaa, jos Keski-Suomen hyvinvointialueen kanta vuoden 2023 osalta pitäisi paikkansa

Osa Hyvinvointialueista on jo vuoden 2023 osalta toiminut voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti ja korvannut palvelun järjestäjäkunnille palvelusta aiheuneet kustannukset – esimerkiksi Pirkanmaa

Hyvinvointialue pyrkii siis soveltamaan lakimuutosta takautuvasti

Hyvinvointialueen kirje kunnille vuonna 2023 ei sisällä kuin tämän perustelun

- 1.1.2024 tulevalla lainmuutoksella selkeytetään ja vahvistetaan tarkoitettu tilanne. Koska varhaiskasvatus on kunnan järjestämisvastuulla oleva kunnan lakisääteinen tehtävä, johon kunnat saavat laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämis- tai rahoitusvastuuta voida osoittaa hyvinvointialueelle. Asiaa on tarkemmin perusteltu hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta (HE 56/2023 vp.).
- Tämän perusteella varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvä kustannus ei kuulu hyvinvointialueelle, eikä hyvinvointialue voi maksaa asiaan liittyvää lähetettyä laskua myöskään vuoden 2023 osalta. Pyydämme näitä kuntia, jotka laskun ovat jo ehtineet lähettää, perumaan laskun. Hyvinvointialueelle ei ole osoitettu valtionosuutta varhaiskasvatuksen kustannuksiin.

Missään tapauksessa emme peru laskua, vaan laitamme ne perintään ja käynnistämme tarvittaessa oikeudellisen menettelyn asian osalta – vuonna 2023 voimassa ollut lainsäädäntö osoittaa hyvinvointialueelle maksuvelvoitteen

Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja kustannukset lastensuojelun sijoitustilanteissa

Varhaiskasvatuksen kustannukset sijoituksen aikana

- Sote-uudistuksen johdosta on ollut epäselvyyttä siitä, vastaako lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista vuoden 2023 osalta lapsen kotikunta vai lapsen kunnan alueella olevaan sijaishuoltopaikkaan sijoittanut hyvinvointialue
- 1.1.2024 voimaan tulleella lainmuutoksella on selkeytetty ja vahvistettu tarkoitettu tilanne 1.1.2024 alkaen.
 - Koska varhaiskasvatus on kunnan järjestämisvastuulla oleva kunnan lakisääteinen tehtävä, johon kunnat saavat laskennallisen rahoituksen, ei näihin liittyvää järjestämis- tai rahoitusvastuuta voida osoittaa hyvinvointialueelle. Asiaa on tarkemmin perusteltu hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatustlain 6 ja 60 §:n muuttamisesta (HE 56/2023 vp.)
- Aiheesta on järjestetty keskustelu- ja infotilaisuuksia mm. Keski-Suomen kuntien sivistyksen ja varhaiskasvatuksen johtajille 27.9.2023, kuntajohdolle 19.12.2023 sekä 19.2.2024

Ministeriöille osoitettu kysymys

- 19.2.2024 hyvinvointialueen ja kuntien johdon kanssa järjestetyn palaverin jälkeen hyvinvointialue pyysi kirjallisesti valtiovarainministeriöstä (VM) ja sosiaali- ja terveysministeriöstä (STM) oikeaa tulkintaa vuoden 2023 kulujen kustannusvastuusta.
- VM:lle ja STM:lle osoitettu kysymys:
 - Olisimme kysyneet ministeriöstä kannanottoa vaadittuihin kuluihin suhtautumiseen ja suhteessa palveluiden järjestämiseen saatuun valtionosuuteen. Koska varhaiskasvatus on kunnan järjestämisvastuulla olevia kunnan lakisääteinen tehtävä, johon kunnat ovat saaneet myös vuodelta 2023 laskennallisen rahoituksen, ei nähdäksemme näihin liittyvää järjestämis- tai rahoitusvastuuta siksi voitaisi osoittaa hyvinvointialueelle.
- Kummastakin ministeriöstä on saatu asiaan vastaus ja sen jakamiseen on myös saatu lupa.

STM:n vastaus kysymykseen (neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen, 20.2.2024)

”Hei,

kiitos viestistä. Liitän ketjuun myös OKM:n Marjaana Larpan, jolle tämä asia on myös varsin tuttu. Nythän on vuoden alusta tullut voimaan varhaiskasvatuslain (1284/2023) muutos, jonka myötä kotikunnalla on velvollisuus maksaa varhaiskasvatusta järjestävälle lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalle ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalle lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaava korvaus. Niin ikään tämän vuoden alusta tuli voimaan myös lastensuojelulain 16 b §:n täsmennys (1283/2023) asiaan liittyen.

Ennen lainmuutosten voimaantuloa syntyneiden kustannusten osalta on toivottavaa, että osapuolet sopivat kustannusten korvaamisesta. Mikäli sopimukseen ei päästä, riitaiset tilanteet on mahdollista saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Tämä on todettu myös hallituksen esityksessä (56/2023 vp) ja näin olemme sekä STM:stä että OKM:stä tätä samaa asiaa koskeviin tiedusteluihin vastanneet.”

VM:n vastaus kysymykseen 2/2024 (Hallitusneuvos Eeva Mäenpää, 27.2.2024)

”Hei,

sain kysymyksenne vastattavaksi, koska olin VM:n puolesta valmistelemassa STM:n ja OKM:n kanssa kuluvan vuoden alusta voimaan tulleita asiaa koskevia lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muutoksia. Kyseisen hallituksen esityksen perusteluissa ei tosiaan oteta kantaa siihen, miten ennen lain voimaantuloa eli vuoden 2023 kustannusten osalta tulisi toimia. Varhaiskasvatuksesta vastaava OKM (Tarja Kahiluoto ja Marjaan Larpa) ja lastensuojelusta vastaava STM (Tiina Muinonen) ovat tähän kysymykseen kuitenkin varmasti jo aiemminkin joutuneet vastaamaan ja pyytäisinkin olemaan sinne yhteydessä, koska heille kysymys varsinaisesti kuuluu. Ohjeistamisesta oli vuoden lopulla valmistelun yhteydessäkin keskustelua, ja silloin muistaakseni ajatuksena oli, että vuoden 2023 kustannuksista olisi tarpeen kuntien ja hyvinvointialueiden kesken sopia, koska lainsäädäntö vuonna 2023 on ollut tältä osin epäselvä.

(jatkuu seuraavalla dialla)

Valtiovarainministeriön kunta- ja alueosasto vastaa mm. kunnan peruspalvelujen valtionosuutta ja hyvinvointialueiden rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Tästä näkökulmasta on selvää, että varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat edelleen kuntien tehtäviin ja lapsen asuinkunta saa niiden järjestämiseen valtionosuuden. Vaikka lapsi olisi sijoitettu lastensuojelutoimenpiteenä kotikuntansa ulkopuolelle toiseen kuntaan, säilyy varhaiskasvatuslaissa säädetyn varhaiskasvatuksen järjestäminen kuntasektorin tehtävänä. Tällöin sijoituskunnan tulee järjestää palvelu ja kustannusvastuu säilyy lähtökohtaisesti kotikunnalla. Tätä varhaiskasvatuksen järjestämistä ja kustannusten korvaamista kuntien välillä kuluvan vuoden alusta voimaan tulleilla lakimuutoksilla selkiytettiin.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen ei sen sijaan sisälly varhaiskasvatuksen kustannuksia, koska kyseessä ei ole niiden lakisääteinen tehtävä. Vuonna 2023 voimassa ollut lastensuojelulain sääntely, jossa kustannusvastuuta näytetään osoitettavan hyvinvointialueille tältä osin, on siten ollut em. periaatteiden vastainen. Tämä juontanee juurensa sote 100-lakipaketin kiireelliseen valmisteluun. Lastensuojelun kustannuksiksi voidaan sen sijaan lukea varhaiskasvatuslain mukaisen tavanomaisen varhaiskasvatuksen ”ylittävät” tukitoimet, joita lastensuojelu järjestää lapselle. Varhaiskasvatuslakiinkin sisältyy jo lapsikohtaisia tukitoimia, mutta lapsen tarpeet huomioon ottaen voi olla myös sellaista tukea, jota sijoitetulle lapselle annetaan tämän lisäksi lastensuojelun tukitoimena.

Laitan vastaukseni tiedoksi osastollamme.”

Yhteenveto

Yhteenveto 1/2

- Kuntien toiminta asian suhteen on ollut vaihteleva
 - Osa kunnista on laskuttanut hyvinvointialuetta lastensuojelun sijoituksessa olevan lapsen varhaiskasvatuspalvelujen kustannukset kokonaan
 - Osa kunnista on laskuttanut hyvinvointialuetta lastensuojelun sijoituksessa vain muualta ko. kuntaan sijoitettujen lasten osalta, eli ei niiden lasten osalta, joiden kotikunta on kunnassa, jossa varhaiskasvatus järjestetään
 - Osasta kunnista ei ole laskutettu palveluja ollenkaan
 - Osa kuntia on laskuttanut varhaiskasvatuksen lisäksi myös esiopetuksen järjestämisestä
- Ministeriöiden kannanoton jälkeen hyvinvointialueen käsitys on edelleen se, että varhaiskasvatuspalveluja koskeva kustannus/lasku tulee osoittaa lapsen kotikunnalle
 - Hyvinvointialue vastaa lastensuojelulain (Lastensuojelulaki 36 §, 30 §) perusteella myönnettyjen tukitoimien kustannuksista.
 - Hyvinvointialue reklamoi lähettäjää muun sisältöisestä laskusta.
 - Lapsen kotikunnan voi selvittää Digi- ja väestötietojärjestelmästä. Jos lapsen kotikunta on epäselvä, hyvinvointialueelta voidaan avustaa kotikunta-tiedon etsimisessä.
 - Lastensuojelun sijaishuolto, Ronja Strandman, p. 040 664 6072, ronja.strandman@hyvaks.fi tai Salla Tolppila, p. 040 660 8938, salla.tolppila@hyvaks.fi

Yhteenveto 2/2

- Mikäli asia jää erimieliseksi, niin kunnilla on mahdollista saattaa asia vireille hallintoriita-asiana ja ratkaistavaksi hallinto-oikeuteen.
 - Tällöin asia laitetaan vireille toimittamalla hakemus hallinto-oikeudelle
 - Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevan hallintoriita-asian osalta toimivaltainen on Hämeenlinnan hallinto-oikeus